

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:			
Egy évre . . . 10 kor.	— fill.	Egy évre . . . 12 kor.	— fill.
Fél évre . . . 5	—	Fél évre . . . 6	—
Negyed évre . . . 2	—	Negyed évre . . . 4	—
Egy óra . . . 1	—	Egy óra . . . 1	—
Egyes szám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BEVEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelölő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szó 4 fillér.

Rákóczi.

Máramaros vármegyében, Dolha község határában van egy domb, a mely alatt kétszáz kurucz vitéz teteme porlad. Régen volt, a mikor ezek ott elhullottak. Idestova 200 esztendeje. A fölkelés első idejében történt még ez; még azelőtt, mintsem Rákóczi maga a kezébe vette a nemzet vezéri lobogóját. Szerre énekelték már akkor az országban:

Idegen nemzetre szállott szép országod.
 Töled elvétetett arany szabadságod.

S az északkeleti vármegyék lakossága már fegyvert is fogott, a mozgalom már-már egy paraszt-forradalom alakját öltötte fel, a mikor Rákóczi Ferencz megjelent a szintéren s a maga nagy egyéniségének varázsával a szociális mozgalmat egészében egy nagy nemzeti küzdelembe olvasztotta bele. A fejedelem, mikor elhárította magát a nagy cselekedetre, először is Lengyelországba ment segítségért. S onnan jöttek vele vissza az Esze Tamás vitézei, a kik 200 esztendő óta ott porladnak a dolhai domb alatt. Nos tehát erről a sirról most meg akarnak emlékezni Máramaros vármegyében. Valami jelt akarnak fölébe állítani, valami bizonyosságát annak az emlékezésnek, amely a Rákóczi-kor eseményeit, minden indulatát, okos el-

határozását és egész lelkét ma is elevenen tartja fönn bennünk. Mondjunk érte dicséretet, mert szinte ma is elmondhatjuk a nagy fejedelemmel:

„Recrudescunt vulnera inclityae gentis Hungarorum.“

Jó a sírokat ápolni, mert azokban van a feltámadás. S abban a kegyeletben, mely a II. Rákóczi első katonái felé fordul, nagy az ígérlet — ha a kegyelet igaz — a cselekvésre is. Igaz lelkesedéssel csatlakozhatunk tehát ahhoz a mozgalomhoz, amely siremléket akar állítani ama vitézek sírja fölé, akik első estek el, mint Rákóczi katonái. De hát miért nem törődünk magával Rákóczi Ferenczcel? Történelmünknek ezt a nagy alakját letárgyaltuk-e vajjon azzal, hogy kitagadtuk s birtokaira kockát vetettünk? A kik akkor gazdagodtak fel, akár egyenes dónációk, akár a neoaquistica commissio határozatai révén, azoknak a családoknak most is szegényelniök kellene magukat s legalább keresniök a bocsánatot azzal, hogy valami engesztelő áldozatot hoznak az általuk háromszor megtagadott és kifosztott Rákóczi F. emlékezetének.

Most persze ők vannak a felszínen. Általában igen érdekes és jellemző dolog, hogy a mi nagy történelmi arisztokraciánk teljesen kipusztult. Se a Rákócziaknak, se Báthoryaknak, se Szapolyaiaknak, se a Garáknak, se az Ujlakyaknak, de még a homonnai

Drugetheknek, vagy az Illésházyaknak ma se hire se hamva. A mi magyar arisztokrácia ma van, ivadéka azoknak az apró élelmeseknek, akik a 17—18. században ügyes tudták a maguk szolgálatait értékesíteni mindenkor annál, aki erősebb volt.

Ezért van törvényünk róla, hogy II. Rákóczi fejedelem és családja számkivettetik az országból és jogai elkoboztatnak. S ezért fekszenek II. Rákóczi F. porai ma is idegen földben s ezért nincs fölé a magyar földnek mindmáig egyéb emléke, mint amely a magyarnép szívében elmulhatlanul él. Ha Rákóczinak szobrot állítanának, még háborgatni találná az akvizitörök lelkiismeretét, s a nagy történelmi nagy alak megjelenése árnyékba borítaná azokat, akik mindenarisztokrata-hetvenkedésük mellett is, hozzá képest, s főleg vagyonuk eredetének természetete szerint csak parvenük. Ezért nincs máig se szobra II. Rákóczi Ferencznek.

Most a dolhai határban emléket emelnek az első katonáinak, azoknak, akik elhullottak, még mielőtt a nagy induló első útjai igazában elhangzottak. Tisztelet nekik, akik kezdik ezt a mozgalmat és dicsőség, ha véghez juttatják.

Dal a Petrik lányról.

Gazdag Petrik Panna lányán menyasszonyi fátynól —)

A birók udvarába lakodalmassátor.
 Vig nótázás, kurjongatás kihallik a révig —
 Gazdag Petrik Panna lány
 A menyasszonytánczot járja
 A sátoron végig.

Czigány mellett a sarokban barna legény vigad,
 Olyan széles, nagy a kedve mégse húzat vigat...)

Szilaj tánczot jár kezében poharának gyöngye —)

Körülállják, mosolyognak,
 Kicsordul a könnye . . .

Balla Miklós.

Képek egy ősi család történetéből.

(A kik kétszer haltak meg.)

I

Az 1756-tól 1779-ig terjedő évek valamelyikén történt.

A Szolga Gyórt Győrrel összekötő országúton halad egy akkor népies nyelven fullajtárnak (Vorreiter) nevezett fogat. A lóháton ülő postillon ugyancsak fujja a trombitát, mi azt jelenti, hogy ő előre minden lelkés és felketlen állat térjen ki, mert ő most nagy urat visz: egy bécsi németet. Hej, nagy ur volt még akkor a német Magyarországon! Különösen ha Bécsből jött, még különösebben pedig a szegény postillon szemében s legkülönösebben, ha ő postillonságát bő borraivaló ígéréttel serkentette gyorsabb haladásra.

A bécsi ur, ki hagyományunk szerint udvari orvos volt, Győrbe iparkodott, hogy meglátogassa régi barátját s egykori iskola

társát: gróf Biró János viczispánt,*) kit a haza földjéből 42 ezer hold nevezett urának. Meg is látszott a borraivaló ígéréttének hatása, a fullajtár jobban ütötte lovait, minél fogva a lovak gyorsabban kocogtak és aminél fogva az utának akasztott bricska, bécsi doktorostul együtt, a szokottnál gyorsabban ért az akkor hivatalos okiratokon Jaurinum néven szereplő Győr városába, meiynek akkor még inkább csak várjellege volt.

Győr városa az orvos megérkeztekor gyászt ült. Fekete zászlók serege lebegett utcák hosszat. Az orvos egy polgárt kérdez meg, hogy miért e gyász a városa. A pol-

*) Biró János már 1756-ban viczispán volt, mint ezt az ő atyjának nálam levő végrendelete igazolja. Később Győrben egy nemesi kihirdetést tartalmazó okiraton, mint Johannes biró Comes Jauriensis szerepel. Tehát főispán lehetett. Neje Zichy Klára, a később gróffá lett báró Zichy Ádám leánya vagy unokája nővérét, Biró Katalint, egy Bezerédy (akkor még Bezerédj) vette el, kinek leányát Zichy György — alkalmasint Zichy Ádám fia vette el. A szolgagyőri uradalom csak a XIX század elején jutott a szintén ősnemes s köztisztelőben álló Hunkár (de Heidencz) familia kezére.

A paraszt országutja.

Egy német közmondás azt tartja: „Nicht die Kleider machen Leute, die Leute machen Kleider.“ A mi magyarul kissé germanizálva, annyit tesz: „Nem a ruha csinál (tesz) embert, az ember csinál ruhát.“

Kár, hogy a Székelyföld oly messzire esik tőlünk és hála a kormány gondoskodásának oly nehezen hozzáférhető. Csak kevés embernek adatott meg a szerencse, hogy élő székelyt láthasson. Mert, ha ismernők őket, dagadna a keblünk a nagy örömtől, hogy ők a mi vérünkbeli való vér és hogy testvéreinknek nevezhetjük őket. Nem csak azért, mivel a székely a legnagyobb bazafi és nálánál senki sem szereti jobban a hazáját, seki sem ragaszkodik oly szívósan a röghöz mint ő, olyan háládatlan röghöz mint az övé; nem csak azért, mivel ő a föld legjobb, legbátrabb katonája, hanem délczeg, szép testalkata és a vele született természetes eszéért, nem iskolázott, de gyakorlat által szerzett intelligenciájáért.

A székely tehetségéhez képest elegáns szeret tisztességesen öltözködni. Sokszor és sokat utaztam a székelyföldön, én gatyás székelyt nem láttam még hétköznapon sem. Mikor aztán vasárnap vagy ünnepnapiokon kiöltözködik, akár milyen szegény, igaz, halina nadrágban, melyet a székely asszony maga fon és sző. (a kabát és mellény már posztó) csak látni kell, hogyan áll az a sudar, fényhöz hasonló testen, sokkal szebben feszül rajta, mint sok kielt uri fiúrson. A tisztaság, pedig, ugy a háznál, mint a körül egyik büszkeségéhez tartozik.

Az egész természetben tapasztaljuk, ugy az emberek, valamint az állatoknál, hogy a létért való küzdelemben bizonyos óvatosságra, fortélyosságra van szükségük. Ha ezekre több nemzedéken át utalva vannak tulajdonságaikká lesznek, mondhatni vérükbe mennek át. Ezen tulajdonságok aztán az átöröklési törvénnyel fogva sok generáción át még akkor is megmaradnak azon fajnál, mikor nincs is már szüksége rá, a mikor megélhetéséhez már könnyebben is juthat.

Igy némely állat azon színt ölti magára, mondhatni, hogy lassan-lassan vá-

lasztja, mely hasonló azon talajhoz, melyen tartózkodik. Eltávolzván azon vidékről sok generáción át elveszti ugyan és mással cseréli fel eredeti színét, mindamellett néha itt is némelyik ivadéka, az átöröklési törvényénél fogva az eredeti színt visszakapja, mit a tudósok „visszaütésnek“ neveznek. Sőt a mi nem gyakori, de általános, hogy változott viszonyok mellett némely testrészek is változást szenvednek: elkorcsosulnak, ugy elvesznek, mindamellett az említett törvényénél fogva némely ivadéknál visszaüt, ha nincs is szüksége rá, mit számos példával be lehet bizonyítani.

Igy pl. a zsidót tartják a legjobb számolóknak. Az átöröklési törvényben nem is lehet az másképen. A zsidó nép sok századokon át el volt tiltva minden más foglalkozástól, egyedül a kereskedés volt neki megengedve, a mi számadással, fejtöréssel járt, ugy hogy egyebet sem tett, csak számolt és ismét számolt; az aztán annyira vérévé vált, hogy még most is, daczára, hogy minden pálya nyitva áll már előtte, de ismét csak az említett törvényénél fogva kitűnő érzéke van a számadáshoz.

A székely nép, a mióta csak jelenlegi lakóhelyen letelepedett, a létért való küzdelemben mennyi megpróbáltatásnak volt és van még most is kitéve. Körülvéve az oláh-sá től nyelvéért, nemzetiségéért folyton harcra készen állania. Kis kereskedése a közzéje ékel sz szász kezében van. Ez talán a legnagyobb ellensége a székelyeknek.

Más kereskedő rendszeren a vevőtől nyert pénznek egy nagy részét azoknak vissza juttatja, vagy dolgoztat velük, vagy élelmiszert vásárol tőlük. A szász ellenben maga végzi minden munkáját, minthogy pénzért vásároljon valamit, inkább kedvel az egyszer markába kapott pénz élére rakja, abból a vevője sohasem lát egy fillért sem.

De nemesak az emberek ellen kellett mindig óvatos s fortélyosnak lennie, résen kellett állania terjedelmes erdősegekben élő veszedelmes állatok ellen is; a rohanó végveszélyvel fenyegető folyók, gyakori felhőszakadások pusztítanak is, amennyire lehetséges volt gátat kellett vetnie sok, sok század óta, még pedig nem csak nyers erővel, hanem beható gondolatok által. A sok gondol-

kozás annyira kiélesítette elméjét, hogy közmondássá vált hogy: „Jókor keljen fel, aki székelyt akar megcsalni.“

A nemzedékről nemzedékre átöröklés folytán a székely (a paraszt is) ha csak írni olvasni tud, inkább illik a törvényhozó székbe, mint sok más diplomás, aki egyebet sem tud, mint igen, nem. Nemesoda, hogy a régi időkben minden székelyt kész képviselőnek tartottak. A sok közül a szavazás vagy a sorshuzás helyett a bekecs határozta meg a legjobbnak.

Cseppet se rösteljük hát, hogy paraszt székely képviselőnk is van. A többség után ítélve megállja ő a helyét.

Smilovics Mihály.

Barabás Béla pohárköszöntője.

Lapunk más helyén emlékezünk az Angol Királynő vendéglőben, kedden este, tartott függetlenségi párti vacsoráról, melyen a Kossuth Ferencz pártelnökünk is jelen volt több országos képviselő társával. Ezen a vacsorán számos hazafias, gyönyörű pohárköszöntő hangzott el. E pohárköszöntők közül kiemeljük Barabás Béla pohárköszöntőjét, amelynek tanulságait szívükbe véshetik a debreczeniek és a vidék függetlenségi elemei.

Viharos eljenzés között állott fel Barabás, hogy a délutáni beszédétől még ittas közönségnek a banketten jelen levő részét lelkesítve buzdítsa a választásra. Jól tudja, hogy Debreczen mindig erős vára volt a függetlenségnek s daczára ennek, rendkívül csodálkozik azon, hogy egy nyomorult kis főispáni hatalom mennyire képes terrorizálni ezt a függetlenségi eszmék letéteményesének hitt Debreczent, hogy egy ilyen kis főispáni hatalom verje bék yóba azon czivis polgárok érzel-

gár így felel: „Nagy halottja van a mi városunknak; meghalt jó főispánunk, per illustis Biró János, a hatalmas Isten nyugosztalja meg!“

Ott találta a koporsót a megyeház disztermében — már lezárva. Az agg egy háfzó már kezdeni akarja a szent funkciót. Az orvos ker, könyörög, hogy vegyék le a koporsó fedelét, hadd láthassa meg egyszer barátját. Végre az özvegy Zichy Klára asszony engedelmével teljesítik kívánságát.

A jó barát ráhajol a kihült tetemre, hogy egy utolsó esókkal elbuesuzzék a jó barától; de a esók után rémülve kiált fel: „Nem engedem eltemettetni, hisz ő csak tetszhalott!“ — Igaza volt, A halott a hű barát gyógykezelése folytán pár óra múlva életre ébredt s elt még ezután 14 éveket, „de többé soha sem nevetett.“ Így mondja ezt a családi krónika.

Tizennégy évvel később másodsor csakugyan meghalt. Győrben a karmelitánál van eltemetve, kinek az ő atyja, Biró István, fundációt is hagyott egy gyertyának hetenként kétszeri gyújtására a Mária kép előtt, nem különben szent misék szolgáltatásáért.

II.

Éj van. Csendes, borús éj. A hold-

pásztor nem örzi csillagnáját. A szél csak elvélve lengeti a szolgagyőri, és Biró-kas tely tetejéről busan lefőg fekete zászlót. Ma temettek a kastély ősz urnóját. Biró Jánosné szül. Zichy Klárát. A kastély egy földszinti termében ülnek a gyászoló család tagjai; buslakodnak vagy tán osztoznak a hagyaték fölött. Az asztalfőn ül a megboldogult egyetlen fiúgyermek, Biró Farkas.* Mellette foglal helyet nővére Klára öz. Vajda Lászlóné. Ezután következik egy sógor, Babocsay Ferencz generális uram, ki mellett Galantay Balog ül, kinek neje szinte Biró-leány, mellette ül a család kedvence, a szép Bezeredy Klára, szőke fejét férje, báró Zichy György vállára nyugasztva; őtán leginkább érzi a veszteséget.

Künn a temetőben, az ő kriptá körül némán lopóznak egymásután, — kik? Tan a Biró esók szellemei, hogy üdvözöljék a sir új lakóját? Vagy a sátánok jöttek kísértetni? Nem, oh nem! Csak emberi fenevadak, halott-rablók, a sir hiénái: a boldogult belső eselédjei. Jönnek, hogy sirjában megfoszszák ékszerreitől egykori jölteveiket; egyik a kriptaaajtót emeli ki, a másik gyer-

* Ő adta el Hunkár Mihálynak később Szolgagyőrt, mihez tartozott: Aszár, Nyeszkenye, Kedhely, Gicz és Kis-Dém egy része is valaha — Farkas fia volt: Elok és Farkas.

gyát gyújt, hogy jobban lásson, őket pedig látja az Isten. A kriptába hatolnak, kezdik fosztogatni a halottat. Egyik cipőjét huzzá, másik jeggyűrűjét vonja le. A harmadik a halotti köntöst czibálja, de az nehezen jön le a merev testről. Baromi dühre gerjed. A holttestet kiveszi a koporsóból s a földre dobja, — Uram segits! Mi történik? A halott felül. A gyáva bérencz had elszalad s Istent ordit fertelmes ajkaival, elvet ékszert, lámpát s rohan észtesztve az éjben messze, el. A holtak vélt urnó feláll. Fogja a lámpát s ékszerét ott hagyva a kastély felé megyen. Megrázza a kapu kalapácsát. Addig rázza, míg a házmester kijő. Az esztelen eseléd megijed, a kaput újra bezárja, a szegény feltamadót kilöki s ordit félelmében, míg nem a zajra a gyászoló család is kijő. Ők sem jobbak eseléd-jöknél s midőn holtak vélt anyjukat a kapus ablakán át meglátnak, rémülve szalad mind, Istent emlegetve s összebúvik, mint a megrémült birkanyáj. Csak az öreg Panni dajkában van lélek, ő nem fél az ördögtől sem.

Beereszti az öreg urnót, ki elmondva a gaztettet, örömmel öleli magához a lassanként magukhoz tért szeretteit.

Biró Vincze.

meinek megnyilatkozását, mely oly improzans módon adott kifejezést hajdan a honfiúi szeretetnek, a független Magyarország eszméi szeretetének. Hol van az önértetünk, mikor annak a hatalomnak hajtunk tédret, amely tüneménytelen távol marad a nemzeti kegyelet minden megnyilatkozásától. Elég volt már a terrorizálásból. Nagyon sok személ gyült már egybe s most az írás szavaiként gyujtsuk meg a fölhalmozott rőzsét, hogy az világítson mindeknek.

Gyermekkorának egy igen kegyeletteljes képét ujtja fel, és pedig édes apja minden évben kivitte őt az aradi sáncok közé, ásót is vive magokkal s ott gödröt ástak.

Azon kérdésemre — ugymond Barabás — minek ássuk ezt a gödröt édes atyám, azt felelte, hogy most a midőn még a sóhajt is béklyóba verik, legyen legalább ez a gödör emlékeztetője annak, hogy ezen a helyen végezték ki s akasztották fel hazánk e hallhatatlan fiát. Később amidőn már emlékdombot állíthattunk, azon szerencsében részesültem, hogy szavaimat édes atyám s fiam is hallgatta. A következő évben, midőn ugyanazon helyen megjelentem nem volt ott sem atyám sem fiam. Eltemettem mindakettőt. S ekkor megesküdtem, hogy azt a szeretetet, melylyel atyám iránt viseltem s a melyet atyám iránt éreztem, mondom, azt a szeretetet teljesem hazámnak, a haza függetlenségének fogom szentelni (Hosszas szünni nem akaró éljenzés, éljen a bálványverő Barabás). S ezt az eskümet eddig hibe nebecsületesen meg is tartottam. (Lelkes éljenzés.)

Tiszta választás.

Ugyan mi tiszta még e szennyes világon?! . . . Nem volt, nem is lesz, ha még a napnak is foltjai vannak.

A tiszta fehér, az ártatlanság színe mily vakító, talán ezért nem a világra való? Rég volt, hogy hadseregünk puderezelt czopifal és krétázott frakkban járt; rég volt, hogy tiszta fehér papirosra volt nyomva a bankó. A fehéret lassan a kék, a sötét kék váltotta fel: kékítőbe merült az egész világ. Kékítőben mérséklék a hófehér gyolcsot, a katonát, a munkás kék zubbonyban jár, de még kék asszony, kék szakálu herceg is szerepel a színpadon: kék vér, meg kék tonta az irányadó.

Hogy is képzelünk tiszta választást tiszta meggyőződést, de még tiszta lelkű választót, kit a körforgó érdek festékétől kisebb-nagyobb mértékben érintetlenül volna, midőn oly vérszegény testben, lélekben és erszenyben a magyar?! . . .

Mióta a hazafiság Napsugara megtört a lélekvásár háromlú prizmáján, azóta csak tűnő szivárvány tartja a magyart eget, a lelket. A tiszta fehér rég felbomlott.

József császár és ex király idejében a fehér bankót feketének elnevezték: hiszen volt is ok reá, ha annyi embert megnyomortott. Devalvatio, reformatio, revolutio: ebből állott eddig a vérbenforgó natio.

Nem kedvező Széll forgatja Hazánk szélkakasát; nyikorogva fordul, rozsdá marja tengelyét. Pedig oly alant jár a vitorla, könnyű volna elérni, de mit ér ha csak avas pecsovics olajjal kenik perselyét?

Tiszta választás! Még ha csak egyet kell választanunk, vezetőül életünkön, megnyit habozunk, mérlegelünk . . . talán nem is egészen a szívünkre hallgatunk? Hát hogy szavoznánk meggondolatlanul arra, ki milliókat vezet mezitlabbal a kiapadt tengeren!

Szívem választója! Kell-e vérem, kell e lelkem? Mindenemet feláldozom, hogy Te élj boldogan édes szegény Hazám! . . . A Haza hallgatagon tűr, mint a csulatott asszony; a reménytelen beteg, hiába biztatja orvosa . . .

Fellábad-e még? szabadul-e a fekélyektől, a ráktól, mik élet erejét egyre sorvasztják . . . Magyarok Istene Te tudod! . . .

Mi egyre változtatjuk a Haza orvosait, az egész klinikát küldjük a nagy Consiliumba, de hát javulás hogy állana be, midőn a sir szélén nyög a beteg!!

Komoly operációra kell elhatározni magunkat, annyi altatási kísérletek után. Non medicina, sed terum sanat.

Mit érnek a sanatoriumok, hol szuro nyok között egészséges sebesülteket ápolnak; zuzzák a fejüket, pirosra festik saját verükkel fegyvereivel a földjüket?! . . .

Magá a kormány elnök szítja a polgárháborút, rendezti a testvérgyilkosságot: az ártatlanság fehér leple vérrrel van befeccendezve. A jó barátok, ki ma a társas asztalnál vígan boroztak, masnap este gyilkos szemmel mérik egymást, mert az egyik hivatalnok, a másik szabad ügyvéd. Ha mi fizető polgárok meggyőződésünk szerint választunk, honnan aztán a megvetés, a gyűlölet?

A fizetett hivatalnok, kinek meggyőződését előírják, jobb volna ha az urnától távol tartanak. Hiszen az állam szolgálja csak nem szavazhat saját magára? Hát az hogy járja, hogy a municipium felett örködő városi képviselő testületben szavazó képessége legyen, még ha virilis is?

A kormány elnök, ha tiszta választást óhajt, akkor első sorban szüntesse be apártoskodást; pártnak békés parlamentben nincsen helye. Mi magyarok egy tömegben képezünk egy tömör ellenzékét Bécs ellen. Ez volna az igazságos és ne járjon fel apportirozni. Ha igazan a lelkén hordja a Haza sorsát és érvényt akar szerezni a sokat emlegetett jog, törvény és igazságnak: akkor rendelje el a titkos szavazást. Mig azt nem teszi gyilkosa, hóhére leszen a nemzetnek.

Gondy Károly.

NAPI HIREK.

A püspöktől.

Kiss Áron ev. ref. püspöktől vettük az alábbi hivatalos értesítést, a melyben az egyházkerület őszi közgyűlésének a napjait és tárgyait tudatja az érdekeltekkel. Az értesítés így hangzik:

Elnöktársam ő méltóságával egyetértőleg tisztántuli ev. ref. egyházkerületünk az évi őszi közgyűlésének idejéről folyó évi november hó 30. és következő napjait ezennel kitűzöm.

A tárgysorozatot most még megközelítőleg sem állíthatom össze, mint fontosabakat azonban jelzem a következőket:

1. Az egyházmegyék által felterjesztett közigazgatási ügyek.

2. A zsinattartás ügyében bejövő egyházmegyei vélemények.

3. A csonka és kegyeleti évre vonatkozó vélemények.

4. A lelkési könyvtárakra vonatkozó vélemények.

5. Az eggházkerületi tanügyi bizottságok előterjesztései.

6. A debreczeni főiskola igazgató-tanácsának előterjesztései, ezek között különösen a főiskola korszerű fejlesztésére vonatkozó munkálat tárgyalása.

7. Segélykérvények. a) Konventhez, b) rendkívüli (csapások által sújtott behivatalnokok) államsegélyért.

Az esperesi kar már 19-én reggel 9 órakor megkezdi tárgyalásait. Kérem tehát nagytiszteletűségteket a pontos megjelölésre.

A gyűlés elé idézendő mindennemű felterjesztések november hó 12-ig küldendők be hozzám, mivel a későbbben érkezők a tárgysorozatba bevételni nem fognak.

A viszontlátás jóleső reményében vagyok,

Debreczen, 1901. okt. 16.

Kiss Áron,
püspök.

Megyebizottsági tagok választása Hajdu-Nánáson.

Nánási tudósítónk írja: Megyebizottsági tagoknak október hó 16-án Hajdu-Nánáson megválasztottak: I. kerületben: 1. Kola Gábor, 2. Vitányi József. II. kerületben: Ifjabb Mórincz Pál, 2. Magyar Gábor. III. kerületben: 1. Péntes László, 2. Ujvári Ödön, 3. Vad Imre. IV. kerületben: 1. Brassay Károly, 2. Péntes Miklós. 3. Tokaji Imre. V. kerületben: 1. Lakatos Pál, 2. Radó József. A megválasztott vármegyei képviselők mindannyian a 48-as függetlenségi Kossuth-párt tagjai, amit csak helyeselni tudunk. A legfőbb ideje, hogy a főispáni önkény, erőszak és fufang által elnyomott megyében minden vonalon szervezkedjék pártunk.

Kossuth Ferencz és a Dongó.

Igen érdekes és kedves kis jelenet játszódott le a D. P. K. E. által f. hó 14-én este a dr. Benedek János Böszörmény város ujonnan választott képviselője tiszteletére az Angol Királynőben rendezett házi estélyen. Dr. Benedek János és tisztelői javában mulattak vig pobarazás és bus magyar zene mellett, mikor a kedélyeket egy új örömhír egész a forrongásig villanyozta fel. Kossuth apánk első szülött fia érkezett meg Szathmár felől apostoli körutjából Debreczenbe. Még jó formán le se rázta az utporát, már ott ült a D. P. K. E. szerény asztalánál. Talán mondanom sem kell, hogy megkezdődött a felkőszöntök sora, megkezdette azt az elnök dr. Benedek János a ki fenkölt szárnyalásu ragyogó szépségű beszédjében úgy szólván önönmagát multa felül. A nagy Kossuth méltó fiát Kossuth Feren-

ezet, mint a haza büszkeségét s a polgári erények koszorúsát köszöntötte fel. Kossuth nyomban felelt és válaszában a darazsakról és dongókról tevén említést teljes elismerését nyilvánította a „Dongó“ cz. debr. élelzap ama hazafias működése iránt, melyet a már nemcsak Debreczenben, de az egész országban ismertté lett „Dongó“ a függő párt nagy elveinek kivívása érdekében sikeresen kifejtett. Mindnyájan örvendeztünk a méltán kiérdemelt s méltó ajakról jött igaz elismerésnek, csak azt sajnáltuk, hogy Székely Imre a „Dongó“ szerkesztője ki úgy látszik szárnyakon repül, közönséges ke-rekpáron nem utazik, az elismerés adójának lerovásánál nem volt jelen.

Rákosi Viktor köszönete.

A derék nánási hajduk büszkék lehetnek a választásukra, hogy Rákosi Viktort, a kiváló hazafias író, választották függetlenségi követül. Az ország színe java örömmel vette tudomásul ez a kitűnő választást. Bizonyítják ezt az alábbi köszönő sorok, melyeket Rákosi Viktor a Budapesti Hirlapban közölt és melyeket mi is szíves örömmel közlünk:

Mióta országgyűlési képviselőnek megválasztottak, az ország minden részéből szá-zával kapom az üdvözlő táviratokat és leveleket. Lehetetlen föladata nak látszik, hogy valamennyit, akár csak egy névjegy küldésével is viszonzozzam. Azért ezen az uton mondok köszönetet barátainknak, jó ismerőseimnek s mindazoknak, a kiknek szívében győzelmem örömet kelte t. Az Isten áldja meg őket is minden hazafias es becsületes törekvésükben. Budapest, 1901. október 14. **Rákosi Viktor**, a hajdu-nánási kerület országgyűlési képviselője.

Presbiteri ülés.

Az ev. ref. egyház presbyteriuma az október hó 13 án el nem intézett ügyek tárgyalása végett f. október hó 20 án vasarnap d. e. 10 órakor a szokott helyen „másodszeri meghívásra“ gyűlést tart, melyen tehát az egyházi törvények 30. §-a értelmében „a jelenlevők többsége határoz.“

Társasvacsora Az „Angol Királyné“ szállóban.

Kossuth Ferencz, Barabás Béla, Endrey Gyula képviselők tiszteletére kedden este az „Angol királyné“ éttermében társas vacsorát rendezett a függetlenségi párt. — Majdnem 400 ember jelent meg a társas vacsorán. Magasröptű szép felköszöntők hangzottak el Kossuth Ferencz, Barabás Béla, Endrey Gyula, Benedek János, dr. Varga Lajos, Kertész János, Márton Imre, Kardos Samu, B. Nagy János stb. ajkairól. A társasvacsora a legkedélyesebb hangulatban belenyúlt az éjjeli órákba.

Szorgalmas Dugonicsek.

Az irodalom kevészámu barátjait talán érdekelné fogja ez a rövidke irodalmi hír, melyet a szegedi Közelemény napilapból vettünk át. Így hangzik e rövidke hír:

Városunk hírneves irodalmi egyesülete, a Dugonicsek társaság április óta nem tartott még felolvasó ülést, pedig ez az egyetlen külső jele annak, hogy a társaság még nem szűnt meg, bár a hiányát senki észre nem venné Szegeden néhány nagyképtű irodalmi férfin kívül. A társaság irodalmi osztályán egyébként egy hely üresedett meg, mert a jobb Mórész Pál jeles tollú író társunk nem fogadta

el a társaság tagjává történt megválasztását, bi-nyára azt gondolván, hogy felüttek önképzőkörében nincs helye az írás mestereinek, legfőlebb író, dalmi kisedeknek és a hirlapírás csecsszopóinak, akik még a Dugonicsek-önképzőkörben is — tanulhatnak.

Kálvin hamisítója.

Walter Goetz, a német teológus, Kálvin még kiadatlan levelét közölte a Revue de l'Histoire de l'Eglise ben. A levelét egy frankfurti gyűjtő bocsátotta a teológus rendelkezésére: Kálvin köszönetet mond benne valami noble demoisella Jehan de la Rive en Satignier-nek, a ki tizenöt forintot küldött Kálvin kezébe a hugenotta menekültek számára. A levél kelte 1558 június 3. Goetz úgy találta, hogy nemcsak a stilus de a kézírás is a Kálviné s nem férhet semmi kétség ez okmány hiteles voltahoz. Pedig hamisítás. Lucien Gautier, a genfi tanárderítette ki, hogy a levelet valami Havre Henrik hamisította. Havre 1891 ben halt meg. Szpecialitása a Kálvin-fele levelek hamisítása volt. Hasonló, ugyancsak Jehan de Rive kisasszonyhoz címzett levelet, vagy hette adott el két genfi polgárnak.

Bocsikai kollégiuma.

Igy fogják hívni a nagyszalontai főgymnasiumot, ha meg lesz. Hogy meg legyen, az jogos és fontos óhajítás s a nagyszalontaiak erősen küzdenek érte. Nemesak Nagyszalonta érdeke, hanem vármegyei, sőt országos érdeke is. Biharvármegyében egyetlen állami középiskola van, a nagyváradi főreál. Kivüle a premontrai főgimnázium, mely alig képes vidékieket befogadni, olyan tömve van nagyváradi fiukkal és a belényesi gör. kath. főgimnázium, a román kultura fészke s végül a nagyszalontai algimnázium a magyarság végvára szolgálja a félmilliónál több lakosu Biharországot. Ilyen nagy megyében ijesz ő kevés a középiskolák száma. Mint egyik nagyszalontai lap is írja, az intézet kifejlesztése mellett nemcsak a tisztas történelmi mult, hanem a közérdek is sürgetően beszél. Politikai érdek követeli, hogy Szalonta ponderáló helyzetét Délbiharban fentartsa es mivel a multban gimnáziumával tartotta fent, nemzeti szempontból is vétkes könynyelműség egy napig is halasztani a főgimnázium ügyét. A nagyszalontaiak újabb deputációval keresik föl ez ügyben a közoktatásügyi minisztert s biznak, hogy a vármegye közönségetől várható s a nagyszalontai képviselőtestülettől biztosra vett áldozatkészséggel már a legközelebbi időben célzt érnek.

Halálozás.

Egy fiatal életnek szomorú kimulásától vettük az alábbi gyászlevelet: A legnagyobb fájdalomtól lesújtva tudatjuk, a jó gyermek, szerető testvér és áldott emlékü jó rokon Szathmáry Juliskának f. hó 15-én, délután fél 8 órakor életének 25 ik évében hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. Idvezült kedvesünk porrészei folyó hó 17-én d. u. 2 órakor fognak a Simonffy-utcai 46. sz. házunktól az ev. ref. nagytemplomban tartandó rövidimaután a Hatvan u. sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Mely végtisztességtételre rokonainkat, ösmereőseinket s általában a mélyen tisztelt közönséget fájdalmas szívvel meghívjuk, Debreczen, 1901. évi október 16 án. Bánatos szülei: Polgár Szathmáry József és neje Pongor Erzsébet. Gyermekeik, illetve testvérek: Erzsébet férjével Nagy Sándorral, Katalin, Margit, József és Etelka, számos közeli es távoli rokonok nevében is.

Elárverezték a Leo czirkuszát.

A Kassai Felső-Magyarország czimű ujság szomorú sorsát, illetőleg bukását jelentti a Debreczenben is jól ismert komédiás társulatnak. Ezt olvastuk ugyanis nevezett lapból: „Tudvalevő dolog, hogy Kassán egy veszett kutya megmárt 12 embert, köztük egy áldott állapotban lévő asszonyt, aki az ijedtség miatt halálos beteg lett. A veszett kutya garázdalkodása miatt most Kassán a kutyákra nézve valóságos ostromállapot van kihirdetve. Csak szájkosárral és zsinóron vezetve szabad a kutyáknak az utcán járnai. Nem tudta pedig ezt szegény Spinet majom színház, akinek idomított kutyái, mint a fele jó nevelésű kutyák, az indóházról gyalog vonultak be a kassai vásártérre. Ott pedig a szó teljes értelmében kínos meglepetés várt rájuk, mert a peczerek lefogták. Mire pedig a szegény talján a rendőrkapitánytól kikönyörögte nagy nehezen a kutyáit addigra a drága állatokat lebunkózták. — Spinet szerint a kutyák ezerkétszáz márkát értek, id mitott művészetük anyagi értékét reprezentálták a majom-színház repertoírján. A művészállatoknak egyebekben Kassán nem valami jól megy a dolguk. A Hernádpártján hat szép paripa hordja a homokot most is, melyek a Kassán végérvényesen tönkrement Leo czirkusz elárverezett paripái közül valók. Borda ur, a paripák idomítója pedig urasági lovásznak ajánkozott.“

A kereskedelmi (esti) szaktanfolyamon

a rendes előadások f. hó 19-én (szombaton) esti 8 órakor kezdődnek: addig még veszenek föl újabb jelentkezéseket naponta d. u. 5—6 órában, de azonul nem iratkozhatnak be többé hallgató.

Rátkay László győzelme.

A pinczehelyi kerületben, a hol a minap a néppárt fenyegető magatartása miatt, mely végül is a fegyveres erő beavatkozását tette szükségessé, föl kellett függeszteni a választást, szerdán volt az új választás, melyben a Kossuth-párti Rátkay László, a kerület eddigi képviselője és a néppárti Szücs József állottak szemben mint jelöltek. Mint-hogy a néppárti hecczkáplánok a multkori szomorú események dacára is hallatlan fanatizálást vittek végbe, a hatóságok a választási napra erőlyes intézkedéseket tettek és több Kossuth-párti képviselő is ott volt a választáson. A választásról a következő értesítést adjuk:

Reggeli 10 órakor. Pinczehelyen a pót-választás teljes rendben ma reggel vette kezdetét. Nagy karhatalom vonult fel: egy gyalog- és egy lovaszred. A választás színhelyén vannak Rigó Ferencz, Boda Vilmos, Mezössy Béla, Kállay Lipót és Leszkay Gyula országgyűlési képviselők. A választék részint külön vonaton, részint kocsikon jöttek el Pinczehelyre, hol az eljárást Swetz Antal elnök reggeli 8 órakor nyitotta meg. A szavazás teljesen nyugodtan rendben megy. Rátkay László függetlenségének a győzelme teljesen bizonyos. Ellenjelöltje tudvalevőleg a néppárti Szücs József. — Azt hiszik, hogy Rátkay 600 szótöbbséggel fog győzni. Délután 2 óra. Rátkay nagy többségben van. A szavazás rendezettség nélkül folyik. Esti fél 6 óra. Az elnök d. u. 6 órakor tüzte ki a zárórást egy órai tartással. Esti 7 óra. A választási elnök esti

6 órakor hirdette ki az eredményt mely szerint **Rátkay László 475 szótöbbséggel győzött.** Rátkay a mandátumot nem Pincze helyen vette át, hanem Sárbogárdon várta az eredményt. A néppárti választók megtámadták a távirát, a katonaság közbelépett és szétszórta a tömeget.

A „Dongó“

szombati száma czimlapján bemutatja a Tisza Kálmánt megbuktató Dr. Barabás Béla arcképét, kit városunk közönsége ittlétekor oly lelkesen ünnepelet.

Harcz egy angol kaszárnyában.

Alderhorstban, a London szomszédságában levő nagy helyőrségi városban a Worcester és a Durham ezredek legénysége között tegnap éjszaka valóságos csata folyt le. A két ezred legénysége között már régi idő óta nagy az ellenségeskedés. Tegnap a takarodó után, mikor a kaszárnyában a lámpákat eloltották, a Worcester ezred egyik századának katonái szuronyt tüztek fegyverőkre és megtámadták a Durham ezredbelieket, kik a kaszárnya másik végében vannak elhelyezve. Az álmukból fölvert katonák szintén fegvert ragadtak és kétségbeesetten védekeztek. — Sokáig tartott a tusa, míg végre más ezredbeli őrszolgák lefegyverezték a küzdő feleket. A katonák közül három a helyszínen meghalt, tíz pedig veszedelmesen megsebesült. A súlyosan megsebesülteket kórházba vitték. A többi pedig azonnal elzárták. Az eset egész Angliában, de kivált Londonban rendkívül felháborodást kelt. Már másodszer történik Alderhorstban ilyen hihetetlen botrány, mely az angol katonaság teljes fegyelmetlenségére vall. Az első eset az volt, mikor már hónapokkal ezelőtt egy nagyrészt kereskedőkből alakult yeomanri-csapat nyíltan megtagadta az engedelmisséget parancsnokának és a megjelent Wolseley tábornagnak is.

Melyik templomba jár az Egyesült Államok elnöke?

Alighogy elfoglalta az Egyesült-Államok elnöke a Fehér Házat, azonnal megindult a találgatás, hogy melyiket választja a washingtoni fényes templomok közül istentisztelet helye gyanánt. Ime, alighogy az első vasárnapot töltötte Washingtonban, azonnal elment a kicsiny, egyszerű „Grace Reformed Church“-be, amelybe aelnök korában is járt. Roosevelttől Tódor tözsgyökeres kálvinista családból származott, s habár a világ legszebb állását tölti is be, ősi vallásához hű marad és pusztán divatból nem választja még a presbiteriánus templomot sem, hanem megmarad reformátusnak. Természetesen most a kis Grace Reformed Church lesz a legfelkapottabb templom Washingtonban. Mert hiába, Amerikában is sokat tesz a rang, a tekintély.

26 krajczár 1 liter újkerti bor.

A Markus Jenő „Dreher-féle“ sör s9 bor csarnokában igen olcsó választékos lap az utcza helyiségben, vasárnap este katonazene. Szabad bemenet.

A III. ker. pótválasztás.

Reggel 9 órakor már majdnem 1000 főnyi közönség állott a megyeháza előtt. Hangos volt az utcza „éljenek“, „le vele“ kiáltások hallatszottak egész délelőtt.

Reggel 9 órakor kezdődött a szavazás. A Kossuth-utcza kerületben a Varga pártiak, a Varga-u. kerületben a Dobieczy pártiak kezdték a szavazást. Zászlók alatt nagy csoportokban vonultak fel a Varga választói.

A Dobieczyki választók, a vasutasok nagy zöme, parancsszóra szintén nagy tömegekben vonultak fel.

Az utcza Szentpétery Ferenc rendőrkapitány tartja fenn a rendet 7—8 rendőrrel, míg a megyeháza udvarán, egy század közös katonaság állott készenlétben Wolf kapitány vezetésével.

A tömeg folyton éljenzett, abcuzgolt, különösen a főispánnak jutott ki ebből bőven.

Déli 12 órakor a megyeháza udvarán nagy zavar keletkezett.

Egy Demeter nevű vasuti hivatalnok, Dobieczyki kortes, egy Varga párti választót ököllet úgy megütött, hogy a megütött választónak orrányszáján elindult a vér s egy foga kiesett.

Nagy zürzavar keletkezett. — A támadó Demeter eljárása felett mindenki mebotránkozott s már-már veszályban forgott, minek úgy vette elejét hogy bemenekült a választói terembe.

Tüdös János elnök, aki pártatlanul vezette a választást, értesülvén a botrányos esetről, Demeter vasuti hivatalnok és a sérült választó azonnali letartóztatását rendelte el.

Szentpétery kapitány Demetert és a másik embert is az elnök rendelkezésére nyomban letartóztatta s őrizetükre egy-egy rendőrt állított.

Különb mint hallottuk, Demeter már több Varga párti szavazót is inzultált ugyanígy.

Még midőn e sorokat írjuk: lázasan folyik a választási küzdelem, melyben a függetlenségi párt oly nemesen, oly felmélőleg vivja harcát.

A kormánypártnak ezen bevehetetlennek hirdetett kerületében olyan sikereket értünk el, amely már magában diadalnak vehető. A választási küzdelem ezen utolsó óráiban is komolyan és a kormánypártra aggodalmasan foly a küzdelem.

Pártunk nemcsak a multkori szavazat számot, de azonfelül nagy szavazat számot hozott be. És habár a Tiszavirág főispán, a Lipót-kereszt hiányos polgármester, a vasutas gárda a prszionálás minden fufangját felhasználta a magyarság igaz ügye, igaz zász-

lója ellen, habár a vasuton is hordták a hivatalnokszavazatok, habár komandó szóra marsoltak fel a hivatalnokvoksok az urnához, pártunk zászlója és pártunk jelöltje a lelkes hívek seregével kétségessé tette és teszi az elbizakodott kormánypárt győzelmét és ha a kishitűek, a gyászmagyarság gyöngegsége, sivársága, önzése miatt nem is hódíthatnánk vissza a kerületet, mi büszkén tekinthetünk vissza küzdelmünkre. — Még a kínai fallal körülzárt hivatalnoki kerületben is a legszebb küzdelmet vívtuk, az erkölcsi diadalunk mellett, a szavazatok számával is keményen állottuk meg helyünket a muszájvoksolók seregével szemben, sőt a kerületbeli pártunk lelkesedését és együttartását látva, tapasztalva, lapunk megjelenésének záró ideje elérkezvén, azon legszebb kilátással és reménységgel fejezhetjük be ezen sorainkat, hogy az erkölcsi diadal mellett a mandátumot is megszerezhetjük.

A szavazatok aránya különben ez volt:

Délután 2 órakor volt Dobieczyki-
nek **570**, Varga Lajosnak **430** szavazata.

Délután 3 órakor:

Dobieczyki	638
Varga Lajos	515

¼ 4 órakor

Dobieczyki	640
Varga	518

fél 4 órakor a szavazatok aránya ez:

Dobieczyki	649
Varga Lajos	523

Az eredményt legközelebbi számunkban közöljük.

TÁVIRATOK.

A fülöp-szállási győzelem.

A „Debrecezen“ eredeti távirata.

Budapest, október 17.

Fülöp-Szálláson Csávolszky Lajos (Kossuth-párti) függetlenségi jelöltet, ellenjelöltjének visszalépése folytán egyhangulag képviselővé választották.

A legújabb távirati értesüléseink szerint Hock János a budapesti köbányai kerületben előnyben van.

Péczen kisebb csendzavarások történtek, de a Forster agrárius szabadelvű megválasztása biztosítva van; Vácson Gajary Géza kormánypárti 50—60 szavazat többségre számíthat. Tabon Nessi Pál-t, az ellenjelöltje viszályszalépvén, egyhangulag választották meg.

SZINHÁZ.

A hét műsora.

Csütörtökön, okt. 17-én: Jóbarátok. Vigjáték 4 felv., írta Sardou V.

Pénteken, okt. 18-án új betanulással: A Daniseffek. Színmű 4 felv. írta Pierre Newszki után ifj. Dumas Sándor, fordította Visi Imre.

Szombaton, okt. 19-én: A bor. Falusi történet 3 felv. írta Gárdonyi Géza.

Vasárnap, okt. 20-án két előadás délután 3 órákor félhétvárossal: A dolovai nábob leánya. Színmű 5 felv., írta Herczeg Ferencz.

Este 7 és fél órákor bérletszünetben, újdonságul először: A modell. Operette 3. felv., írtak Leon Viktor és Held Lajos, zenéjét szerzette Souppé Ferencz.

Nev-York szépe.

Tegnap operett előadás volt. Newyork szépe darabját elevenítette fel a színtársulat. Érdeklődéssel néztünk az előadás elé, mert a czímszerepet ezúttal Kállay Lujza játszotta. Habár nem hangjába fekszik ez a szerep, mégis a siker nem maradt el. Ének-szamaival hatást ért el s játéka is kitűnő volt. Sarkadi Aladáron mindjobban észrevehető a haladás. Fűtykuplejával olyan hatást ért el, hogy megismételték két ízben is. Utoljára Marthay Géának a színház új karékesének kitűnő kupléját fűtyölte el. A szereplést helytelenítünk kell, mert nem tartjuk összeegyeztelhetőnek azt amit tegnap láttunk, nevezetesen, hogy egyik főnői szerepet Takács Mariska játszotta. A szerep, ha jó kezében van, hatásos, de Takács nem ért el eredményt. Énekével meg éppen nem lehettünk megelégedve. Komlóssy, Tanay, Szathmary hozzájárultak a különben gördülékeny előadás sikeréhez.

Jó barátok.

Ma csütörtökön este érdekes reprise lesz a debreczeni színháznak, mely alkalmával Sardou Viktor jeles francia színműírónak kitűnő vigjátéka a Jó barátok kerül színpadra. Sardou Viktornak ez az egyedüli vigjátéka, a mely diskrét finom humorával, francia szellemességével, kacagató jeleneteivel szinte paratlanul áll. Ez biztosította számára az állandó sikert, melyet a világ színpadjain elért s állandóan a repertoiron tartja. A reprise mai előadása teljesen új befoglalással kerül színpadra.

A modell.

Az első operette újdonság Souppé Ferencz pajkos zenéjű Modeljenek vasárnap esti bemutató előadására nagyban készül a színtársulat. A kedves zene és a vig szöveg kívül egyik legvonzóbb látványossága lesz a Komlóssy Emma által bemutatandó élőképek, ki a második felvonásban versenyre kel a habokból kikelő Venuszsal és elve festői jelmezekben tárja elénk a mythológia istenasszonyát.

Daniseffek.

E czím alatt Pierre Newszki orosz író novellájából Dumas Sándor a színmű-

írók mestere hatalmas művet alkotott, mely diadalmasan járta be az egész művelt világ színpadját. A debreczeni színház műsoráról évekként elzöngélt, ahol annak idején egyike volt a legvonzóbb repertsir daraboknak s így reprise valósággal újdonság számba megy. A nagy hatású, Fedórához hasonló zsánerű színműben színtársulatunk kiváló erői vesznek részt, a kik legjobb tehetséggel szállnak sikra, hogy a megjelenő közönségnek minden ízében művészi előadást produkáljanak. A színmű főbb női szereplői: Komjáthyé, Breznay, Fái, Szigeti és Kiss Irén, férfiak: Tanay, Komjáthy stb.

IRODALOM.

Baromfitermékek értékesítése

cz. alatt most jelent meg Hreblay Emil m. kir. állattenyésztési felügyelőnek (Budapest, Csömöri-ut 15. II. 8.) legújabb munkája, a mely az eddigi már megjelent öt önálló baromfi tenyésztési szakmunkának befejező része.

E munkának a megjelenése csakugyan bézaggpótló s a magyar gazda kezében nélkülözhetlen; hisz a magyar gazda boldogulásának a régi baja az, hogy termel és tenyészt — de az értékesítéssel sehogysem boldogul, amit fáradsággal a földből, állatjából előállít, azt nem tudja oly áron eladni, mely ár mellett élhet is.

Különösen érezhető ez a baromfitenyésztés terén, mely tenyésztési ág rendkívüli fontossággal bír hazánkban.

A baromfitenyésztés nagy fontosságát és a legszegényebb néposztály megélhetésének egyik lényeges tényezőjét Dr. Darányi Ignác földmívelésügyi m. kir. miniszter ur ő nagyméltósága is kellően méltatta, midőn az 1901. évi költségvetés országgyűlési tárgyalása alkalmából ezeket mondta:

„A baromfitenyésztés nagy fontosságát nem szabad klesinyelni, a haladás részben a különböző tojásértékesítő és egyéb ily szövetkezetek érdeme. Tojásértékesítő szövetkezet volt 54. Hogyan állunk ezen a téren? Ugy, hogy míg 1895-ben a kivétel volt összesen 43.352,646 korona, baromfi s ezzel kapcsolatos dolgok tojás, ágytoll stb. 1900-ban 71.967.967 korona, ami arra utal, hogy ez az ágazat fejlődésképes; ez megint a legalsóbb néprétegek javára szolgál. Ott vagyunk, hogy ma a baromfikivitelünk már túl haladja buzakivitelünk értékét.

Ezen legilletékesebb helyről jött kinyilatkoztatás után azt hisszük, a baromfitenyésztés fontosságának további bizonyítgatása teljesen fölösleges.

Ebből láthatjuk, hogy mily kincs rejlik a baromfitenyésztésben, sajnos, a gazdák annak a kiaknázásához csak igen lassan fognak. Hreblay munkája útmutatást ad minden eszakba vágó kérdésre. Három fő-részből áll.

Az első főrész foglalkozik a baromfiak hizlalása, piacra való előkészítése és a baromfitermékek kezelésével, a másodikrész tárgyalja a baromfitermékek, a tojás, toll, zsír, élő és levágot baromfi szövetkezeti értékesítésének módzatait, végre a harmadik rész útmutatást ad az értékesítő szövetkezetek alakítására és 3-féle alapszabálytervezetet közöl.

Látjuk tehát, hogy ezen 151 oldalra terjedő 11 képpel ellátott füzet csakugyan alaposan kimeríti tárgyát Minden gazdának e munka megszerzését melegen ajánljuk. Megrendelhető 2 korona beküldésével a szerzőnél Budapesten, Csömöri-ut 15. II. 8.

CSARNOK.

Nagy Napoleon császár katonája.

(Ereckmann-Chatriontól.)

Fordította: Ifjabb Mórincz Pál. 57.

Három hadsereg között jártuk a haláltáncot Ezeknek a haditerve az volt, hogy egyesülnek és egy csapásra végeznek velünk. Az éjszakai hadsereget Bernadotte vezényelte, a sziléziának Blücher parancsnokolt, a cseh országi a Schwarzenberg vezényelte alatt állott. Ugy gondolták az Elbán átkelvény, a poroszokkal vagy a svédekkel aztán végeztünk az osztrákokat szorítjuk meg ahegyek között. Hisz az ilyen támadással már fényes sikereket aratott a francia sas Olaszországban is, másutt is gyakorta legalább félszázszor kipróbáltuk. Hanem végre az ellenség is kitanulta a fortélyunkat. És ha észrevették, hogy támadásra készülődünk, menten ellillantak előlünk. Különösen a császártól őrizkedtek s mivel a császár egyidőben nem vezérkedhetett Csehországban is, Sziléziában is, hát iszonyatos ide-oda marsolások következtek a seregre. Mi katonák már valósággal esdve vártuk a csatát. A sok marsolás, a sok álmatlanság következtében megutáltuk az életünket is. Elférgesedtünk, lerongyosodtunk, félelmeink harmadában kaptuk a menzást. Ékép veledünk: Barha végét érnénk már ennek a hajszának... Mert ez már sok... Ezt nem lehet tovább kibírni. Ennél jobb a halál is! Nehány nap óta én magam is megutaltam az életemet. Sajgott minden részem.

Aztán ráadásul minden este reánk nehezedett az őrszolgálat, bizonyos Thielmann nevezetű gazember reánk uszította a parasztságot. Mint az árnyék, mindig nyomunkban járt, Faluról-falura, hegyre föl, völgybe le, mindenüvé együtt jött velünk. Serege állandóan a sereg körül csapkodott. A pusztult, az elkeseredett lakosságból szervezett egy sereget. Sohase volt ember szűkében.

Ez időtájt a bajorok, a bádeniek, a württembergiek is hadba szállottak ellenünk. Felmondták a barátságot és így most már szembeállottunk az egész Európaival. Egyedül abban vigasztalódtunk, hogy megint megkezdődött a nagy sereg összevonás. Tehát komoly csatát várhattunk.

A Piatow kozákjai és a Thielmann lappangó parasztjai letűntek a lathatárról. Mindenhol a mi seregünket találtuk. Huszár-ság, vadászok, spanyol dragonosok, tüzség felvonuló hadtesteik, meg a szállítmányvonatok élénkítették a tájat. Ha valamelyik katona kimerült, ledült az utszéi sáros fátövébe és ott várta szomorú sorsát.

Oktober tizenegyedikén Lusig falu mellett táboroztunk, tizenkettedikén Gräthenhagenen alatt. Tizenharmadikán átkeltünk a Muldán. Láttuk a régi gárdát is, amint a tábori hidon átvonultak. Jelentettek, hogy a császár is átvonult. Mi azonban a Dombrowski divízióval és a Souham sereggel oldalról huzódtunk. Amikor időnként szünetelt az eső és a felhők között kibukkant egy őszi napsugár ilyenkor szépen megláttuk a nagy sereg felvonulását, a lovasság, gyalogság minden oldalról torlódott Lipese felé. A Mulda tulsó oldalán is csillogott a szurony, ott a poroszok rendezkedtek, kétségkívül az osztrák, a muszka sem maradt hátra ebből a nagy emberáradatból, hanem ők másoldal felől jöhettek.

Tizenegyedikén különleges szolgálatba parancsolták a zászlóajunkat Aken város felé, hogy tartsunk kémszemlét. Az ellenség már megszállotta a várost, ágyuzva fogadott. Egész éjszaka e tett helyen maradtunk. A

szakadó eső miatt még tüzet sem gyújthatunk. Másnap elmarsoltunk innét. Erőltetett menetben haladtunk, csakhogy utolérjük a hadosztályt. A katonák egyre azt beszélgették: — Csata lesz! . . . Meglássátok, csata lesz!

Pintó Sergeant ismét vitatta, érzi a császár közelét. Én nem éreztem semit, de azt láttam, hogy Lipese irányába marsolunk, magamba így sóhajtott:

— Ha csatát érünk is, csak meg ne lőnének, mint Lützennél. Óh csak viszontláthatnám még egyszer Katiczám.

A következő éjszaka tisztult az idő. Az égen ragyogott a milliárd csillag és mi még éjszaka is marsoltunk. Másnap reggel tíz óratájt fújtatni megállítottunk. Alig hogy megállítottunk, erős morajlás ütődött a fülünkbe. Az ezredes a lova hátán felült a fejét és úgy neszelt. sergeant Pintó mindjárt mondtá:

— Fiain megkezdődött a csata!

De 3 perczben az ezredes is kirántotta a kardját, harsány hangon kiáltá:

— Előre!

Kezdődött a futólépés. A borju, a parontáska, a foggyver, a sár, csak úgy verődött jobbra balra. Félóra mulva már láttuk a sereget. A zászlóaljtól néhány ezer lépésnyire huzódott a végtelennék tetsző hosszú hadoszlop. Lőszerkocsik, ágyuk, gyalogság, lovasság, végtelennék tetsző tömegben. És meg a hátunk mögött, a dübeni országuton is nyomult a sereg előre, Gyorsan mozogva törekedett mindegyik. Még a mezőségeken keresztül is futólépésben törtettek a regimenter.

Az országút végén a felhős láthatárból már kiemelkedett a lipesei szent Miklós és szent Tamás templom torony. Jobbról balról a város két oldalán a füstfelhőkből egyre villogott az ágyufény. A dübörgés, a morajlás is egyre növekedett. Még több mint egy mérföldnyire feküdt tőlünk a város, mégis hogy megérthessük egymást kénytelenek voltunk hangosan kiáltozni. A katonák elhalaványodva mondogatták:

— Ez aztán a csata.

Pinto sergeant közbekiáltotta:

— Itt jobban kimelegszünk, mint Eylaunál!

Mi többiek hallgatva nyomultunk előre. Csak a tiszturak kiáltozták szünet-szüntelen:

— Előre! Előre!

Az ember, hogy elveszti a higgadt megfontoltságát. Tagadhatatlan, hevített minket a hazaszeretet is, hanem még inkább a düh, a szenvedély, hogy verkedjünk, hogy gyilkoljunk.

Tizenegy óratájt megpillantottuk a csata mezőt. Lipese előtt terjengett. A városi tornyokban, a régi bástyákon is hemzsegett az ember. Azokon a bástyákon sokat bolyongtam, sokat mészám Katiczám felől, szemközt elöttünk mintegy 1200—1500 méter szélességközben már felvonult két ezred vö-

rös dzsidas, kissé balra, a parthe melletti gyöpes sikot két vagy háromezred lovas vadász szállotta meg. Ez ezredék között huzódott el aztán az a trászport, amely Düben felől érkezett a csatamezőre. Odább az elnyult kisebb magaslaton a Ricard, Dombrowski, Souham divíziók helyezkedtek el és még több más sereg testek is, mintegy lépcsőzetesen háttal fordultak a városnak. Az ágyuslovak, a szerkocsik lovai felhámozva, a tüzerek, a szekeresek nyeregben készen várták a menetparancsot, végre fent a magaslaton, egy vén majorság mellett a tábornokikar szemlélődött. A tábornok fényes egyenruházata a szemünkbe csillogott.

Ez a sereg képezte a tartalék sereget. Ennek a séregnek Ney marsall parancsolt. A tartalék sereg balszárnya Marmonttal állott összeköttetésben, a ki a hallei posta utat szállotta meg. A jobb szárny a főseréget érintette. A főseregnél a császár személyesen vezérelt, úgy hogy a mi seregünk nagy félkörben környékezte Lipset. A minden oldalról előtűdülő ellenséges sereg törekvése pedig az volt, hogy meg nagyobb félkört képezzenek és hogy minket beszorítsanak a városba, mint valami egerfogóba.

Ezenközben három iszonyu csatát vívtunk. Egy csatát az osztrákok és oroszok ellen Wachau-nál, a másikat a poroszok ellen Möcker-nél, a hallei országot mentén, a harmadikat a lützeni országuton, ahol a Gyulai tábornok támadása ellen a lindenai hidat védelmezte a seregünk.

Ezeket csak később tudtam meg. De hogy az igazságot megismerje a világ, legheylesebb ha elmondunk miudont, amit láttunk, amit tapasztaltunk.

VXIII.

Erősen törekedtünk a divízió után. Már a Lipcsével átellenesen fekvő magaslatra kapaszkodott a zászlóalj, amidőn az alantos réten keresztül egy törzstiszt vágatott felénk. Szinte röpiült, úgy sarkantyuzta a lovat. Két minuta sem telt bele, már elérte a zászlóaljunkat. Lorain ezredes elébe rugtatott. Miután néhány szót váltottak, a tiszt ellovagolt. Ugyanez időben már száz más tiszt is elvágatott a román. Viték a parancsot szerteszét a csapatokhoz.

— Jobbra át! kiáltá az ezredes. Mi irányt változtattunk. Most egy cserjés felé huzódottunk. Ez mintegy felmérőföldnyire esett a dübeni országúttól. Magános csoportos nyírfákból, tölgyfákból, cserjékből állott. Az erdő szélén újból felporolytatták a puskánk serpenyőit. A zászlóalj a cserjésben csatárlanczba ment át. — Lépcsőzetesen állítottak fel bennünket. Az egyik vonal a másiktól huszonöt lépésnyire esett. Úgy nyomultunk előre. Elképzelhetni ezt az óvatos előrenyomulást. Pinto sergeant perczenként ismételte:

— Fedezétek magatokat. Keressétek a fedezéket!

Folyt köv.

1539/1901.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. jbiróságnak V. 1028/3 sz. végzése folytán közhírré tételik, miszerint a debr. ref. egyház részére Kiss József sestakerti lakostól 6000 kor. tőke, ennek 1900. é. május 11. napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 162 kor. 26 fil. perköltés erejéig 1901 évi ápril hó 16-án bíróság felülfoglalt és 985 kor. becsült butorok és egyéb ingóságok 1901. évi okt. hó 26-án d. e. 10 órakor kezdetét veendő és 1-ször Sestakertben, alpeeres lakásán, azután Csapó-u. 91 sz. a. megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adadni.

Debreczen, 1901. évi okt. hó 2-án.

Sugár Gyula
birói kiküldött.

Dr. Popper Mór ügyvédi irodáját

a mai naptól kezdve

Piacz utca 69. szám

a debreczeni kereskedelmi és iparkamara székházába, földszint helyezte át.

KICSINKÓ ANTAL-féle

kitűnő tokaji asszu és szomorodni borok
egyedüli főraktára:

Kontsek Gézánál

Debreczen, Kossuth u.

Szamorodni borok:

1899 évi 1 lit. üvegben	frt —.70
1896 " 1/2	" —.65
1892 " 1/2	" —.90
1899 " 1/2	" 1.20

Asszu borok:

1889. é. 3 puttonos 1/2 lit. üvegben	frt 1.60
1889. é. 4 puttonos 1/2 lit. üvegben	frt 2.20.

Hordó vételnél jelentékenyen olcsóbb.

ŐSZI
öltönyök
tisztítása

kifogástalanul
Hrabéczy Antal
kelmefestő és vegytisztító intéze-
tében eszközöltetik.
DEBRECZEN
Széchenyi-utca 42-ik sz.

Van szerencsénk a n. é. közön-
séget értesíteni, hogy raktárunk

női divat osztályát

az őszi-téli idényre a legujabb

Szines és fekete selyem
Gyapju női ruhaszövet
Flanell, mosó velez
Téli kendő, sál
Ruhadiszek és bélésárakkal

dusan felszereltük.

A Kunz József és Társa cégzettől
átvett árukat pedig

rendkívüli jutányos áron

árusítjuk ki.

Kiváló tisztelettel

Donogán és Somossy

Kunz József és társa utódai.

Csak valódi remek

perzsa és smyrna szőnyegek
bámulatos olcsón kaphatók

a Keleti áruházban

Piacz-utca 19. — (Ranunkel ház.)

Gyönyörű török párnák 2.50-1.61
feljebb. Hárem czipő 1.20.

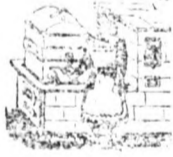
Csak míg a készlet tart.

Ruhamosó gépek gyára

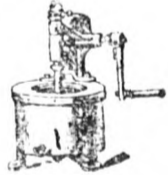
Krauss és Társa Bécs,

XVIII., Währingergürtel 53. sz.

A legnagyobb és legrégebb gyár a szakmában Ausz-
tria-Magyarországban, elvállal teljes mosóda beren-
dezéseket és szállít felelőség mellett a legszilárdabb
kivitelben.

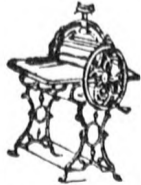
Gőz mosógépet
elismert legjobb rendsze-
rűt, kézi vagy gőzerőre
28 frittól feljebb 2000 frittig.

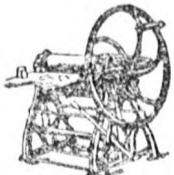
Centrifugal (körforgó)
mosógépet, zajtalan, kézi
és gőzerőre 140 frittól
feljebb.

A legjobb
ruhafacsaró-gépet
minden nagyságban 14 frittól
feljebb.

Mangorló gépet
legjobb szerkezettel 28
frittól feljebb.

Vasaló gépet
85 frittól feljebb.

Kimerítő árjegyzékeket kívánatra ingyen
és kérmentve.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.

Szép bajusz nyerhető rövid időn
a híres „Hajduság
peőrő” használata által. Egy doboz 40 fillér.
Kapható Debreczenben **Tóth Béla** gyógy-
szertárában, valamint a készítő **Grósz Nagy**
Ferencz gyógyszerésznél H.-Szoboszlón.

Házvezetőnőnek keres-
tetik vi-
dékre gyermektelen, komoly gondolkozásu,
művelt református urnő. Czim a kiadóhi-
vatalban.

1.000,000 korona

A nyeremények részletes beosztása a következő:

Koronák		Készpénzben fizetendő	
1	jutalom	600000	
1	nyer. á	400000	
1	„	200000	
2	„	100000	
1	„	90000	
1	„	50000	
1	„	40000	
3	„	60000	
1	„	40000	
5	„	30000	
1	„	25000	
2	„	20000	
3	„	15000	
31	„	10000	
67	„	5000	
3	„	3000	
432	„	2000	
763	„	1000	
1238	„	500	
90	„	300	
31700	„	200	
3900	„	170	
4900	„	130	
50	„	100	
3900	„	50	
2900	„	40	

50,000 nyer. és jut. összegben **13.160,000**

Rendelőlevél levágandó. Török A. és Társa bankháza Budapest.

Kérek részemre I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet
a hivatalos tervszellettel együtt küldeni.

Az összeget korona összegben { utánvételezni kérem
postautalvánnyal küldöm } A
{ mellékelem bankjegyekben [bélyegekben] } nem tetsző
törleendő.

Pontos cím:

Kiváló szerencse TÖRÖK-nél

Nagyon sokan szerencsések lettek általunk.
Öt és félmillió koronánál többet nyertek ná-
lunk nagyrebecsült vevőink.
Az egész világ legesélydusabb sorsjátéka a
mi m. kir. szab. osztálysorsjátékunk, mely nem-
sokára újból kezdetét veszi.

100.000 sorsjegy 50.000

PÉNZNYEREMÉNYNYEL sorsoltatik ki, tehát az
összes sorsjegyek fele nyer a mellékelt sorso-
lás jegyzék kimutatása szerint.

5 hónap alatt összesen **Tizenhárom millió**
160.000 koronát, egy hatalmas összeget sor-
solnak ki. Az egész vállalat **állami felügyelet**
alatt áll.

Az I-ső osztály **eredeti sorsjegyeinek** terv-
szerü betétjei a következők:

egy nyolcad (1/8) frt	75	vagyis	1.50	korona
egy negyed (1/4)	1.50	„	3.—	„
egy fél (1/2)	3.—	„	6.—	„
egy egész (1)	5.—	„	12.—	„

A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy a **pénz be-
küldése** ellenében küldjük szét. Hivatalos ter-
vezet díjtalanul. Megrendeléseket kérünk azon-
nal, de legkésőbb

f. é. november 1-ig
bizalommal hozzánk küldeni.

Török A. és Társa

Bankház Budapest,
Hazánk legnagyobb detail osztálysorsj. üzlete.

Főarudánk osztálysorsjáték osztályai:

1. Váci-körút 4.
2. Muzem körút 11.
3. Erzsébet körút 54.